

Лекція

Тема: Озимі капустині культури.

План заняття:

1. Капустині культури – резерв отримання білка.
2. Значення капустиних культур у кормо виробництві.
3. Особливості вирощування озимого ріпаку на зерновий корм.

Посилання на відео: <https://www.youtube.com/watch?v=8qGZxHUSOI>
<https://www.youtube.com/watch?v=ScjtMhzKYYk>

У кормовиробництві країни капустині, або хрестоцвіті, рослини вирощують давно. Зокрема, тривалий час вирощують кормову капусту — стеблоплідну рослину і коренеплоди — брукву і турнепс. Щодо стеблових трав'яних рослин, то ця група капустиних у кормовиробництві не набула значного поширення. Асортимент видів і сортів був обмежений. Так, в Україні і Молдові (М.Ф. Лупашку) у 70-ті роки минулого століття на невеликих площах вирощували здебільшого кормову капусту і ріпак. Але вже у 80-ті роки площі капустиних розширені повсюдно, збільшився видовий склад їх. Тепер, крім озимого ріпаку і кормової капусти, вирощують ярий ріпак, свиріпу озиму, редьку олійну, перко, гірчицю білу. Певне значення має і порівняно нова кормова культура тифон (гібрид китайської капусти з турнепсом). Щоправда, вона не набула у нас поки що належного поширення, хоча в Європі і США використовується досить широко. Менше, ніж інші, поширена і культура перко.

Капустині — це високобілкові рослини, їх можна вирощувати у одновидових посівах і в сумішах з однорічними злаковими травами та іншими культурами. На фоні їх краще можна згодовувати побічну продукцію — солом'яну січку, полову та інші корми. Зелена маса капустиних сприяє збільшенню надоїв, жирності молока, приросту відгодівельного молодняку. Згодовування її вівцям підвищує вовнову продуктивність. Капустині — цінний компонент раціону свиней і птиці. Їх широко використовують у весняній, літній і осінній ланках кормового конвеєра, вирощують в озимих і ранніх ярих проміжних, післяжнивних і післяжнивних посівах.

Капустині використовуються не тільки для одержання свіжої зеленої маси, а й на силос з іншими культурами. Їх зерно — дуже цінне джерело концентрованих білкових кормів вищої якості. Макуха і шрот з насіння ріпаку, редьки олійної, свиріпи за фізіологічною дією майже не поступаються перед макухою і шротом з сої і соняшнику. Так, донедавна основним білковим компонентом концентратів у країнах Західної Європи був соєвий шрот, який завозили із США. Тепер у Франції, Бельгії, Німеччині і особливо у скандинавських країнах широко використовують дешевий і високоякісний ріпаківий шрот. Урожайність ріпаку сягає 30 ц/га. Це значно перевищує середню врожайність сої і дає змогу мати високоякісний корм із мінімальними витратами, що сприяє зниженню собівартості тваринницької продукції.

Популярність вирощування ріпаку в Україні стрімко зростає. Ця культура допоможе легко потрапити на найбільші світові ринки, тож має велике господарське значення. Проте ріпак досить ризикований у вирощуванні. Отож, на які чинники слід звернути увагу, щоб отримати бажаний результат.

«Сьогодні озимий ріпак посідає одне із провідних місць на українських полях. Найважливіші критерії сучасної технології вирощування озимого ріпаку — підвищена продуктивність культури та поліпшена якість насіння. Серед вирішальних складових

технології, які мають значний вплив на рівень врожайності, є норма висіву та строки сівби, які обов'язково слід враховувати. Саме вони та погодні умови впливають на якість і кількість урожаю», — каже Сергій Юрчук, науковий співробітник відділу селекції зернових та олійних культур Інституту кормів та сільського господарства Поділля.

Основні фактори, які впливають на врожайність ріпаку, — це агрокліматичні умови регіону, характеристики сорту, строки сівби та норми висіву.

Найкращими попередниками для цієї рослини є чорний і зайнятий пар, а ще сільськогосподарські культури, які рано звільняють поле: озимі та ярі зернові, зернобобові, горох, вико-вівсяна суміш на зелену масу, люцерна, конюшина. Ці культури достатньо удобрюють ґрунт, залишаючи багато вологи та поживних речовин.

Ріпак — це культура, яка потребує твердого насінневого ложа. Глибина обробітку ґрунту має відповідати глибині орного шару. Оранку з боронуванням проводять за 3-4 тижні до сівби. Якщо ріпак сіяти по зернових культурах, то відразу після збирання попередника необхідно провести оранку без лущення стерні, що ущільнить ґрунт.

Є декілька факторів, які можуть вплинути на ріст і розвиток культури:

1. Випрівання. Може спричинити сніг, який випадає на непромерзлий ґрунт, і рослини, тривалий час перебуваючи під його товстим покривом, виснажуються і гинуть.
2. Весняні заморозки до травня також можуть викликати розрив стебла, ушкодження бруньок, відмирання окремих квіток або суцвіть на рослині.
3. Ріпак негативно реагує на раптові коливання і тривале зниження температури восени, коли рослини ще не встигли загартуватися, або навесні, після відновлення вегетації.
4. За тривалої холодної зими, або контрастно мінливої температури на початку весни, при поновленні вегетації рослини озимого ріпаку масово вимерзають.